ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ

ລະວີ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confe’de’ration suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

ຄຳເຫັນ
ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນ ພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: "ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ". ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບັ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິ່ນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປື້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ລະວີ ຄືນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປື້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ລະວີ ໃນ ສປປ ລາວ. ປື້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ລະວີ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ ແລະ ບາງປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ລະວີ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕົ້ນກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ : www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ....................2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແລກ ຍາຍພົນລະເມືອງ

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ລະວີ ກໍຍັງຕັ້ງ
ພູມລຳເນົາ ແລະ ຖິ່ນຖານບ້ານຊ່ອງ
ຢູ່ແຄມຫ້ວຍລະວີໃນສາມບ້ານເຊັ່ນ:
ບ້ານ ຝັ່ງແດງ, ບ້ານ ລຳພັນ ແລະ ບ້ານ
ລະວີນ້ອຍ ທີ່ຂຶ້ນກັບເມືອງ ລະມ່າມ
ແຂວງ ເຊກອງ ເໜືອນເດີມ.
ມີປະຊາກອນທັງໝົດ
1.193 ຄົນ, ຍິງ
580 ຄົນ ຕາມການ
ສຳຫຼວດພົນລະ
ເມືອງທົ່ວປະເທດ ຄັ້ງທີ 3
ປີ 2005

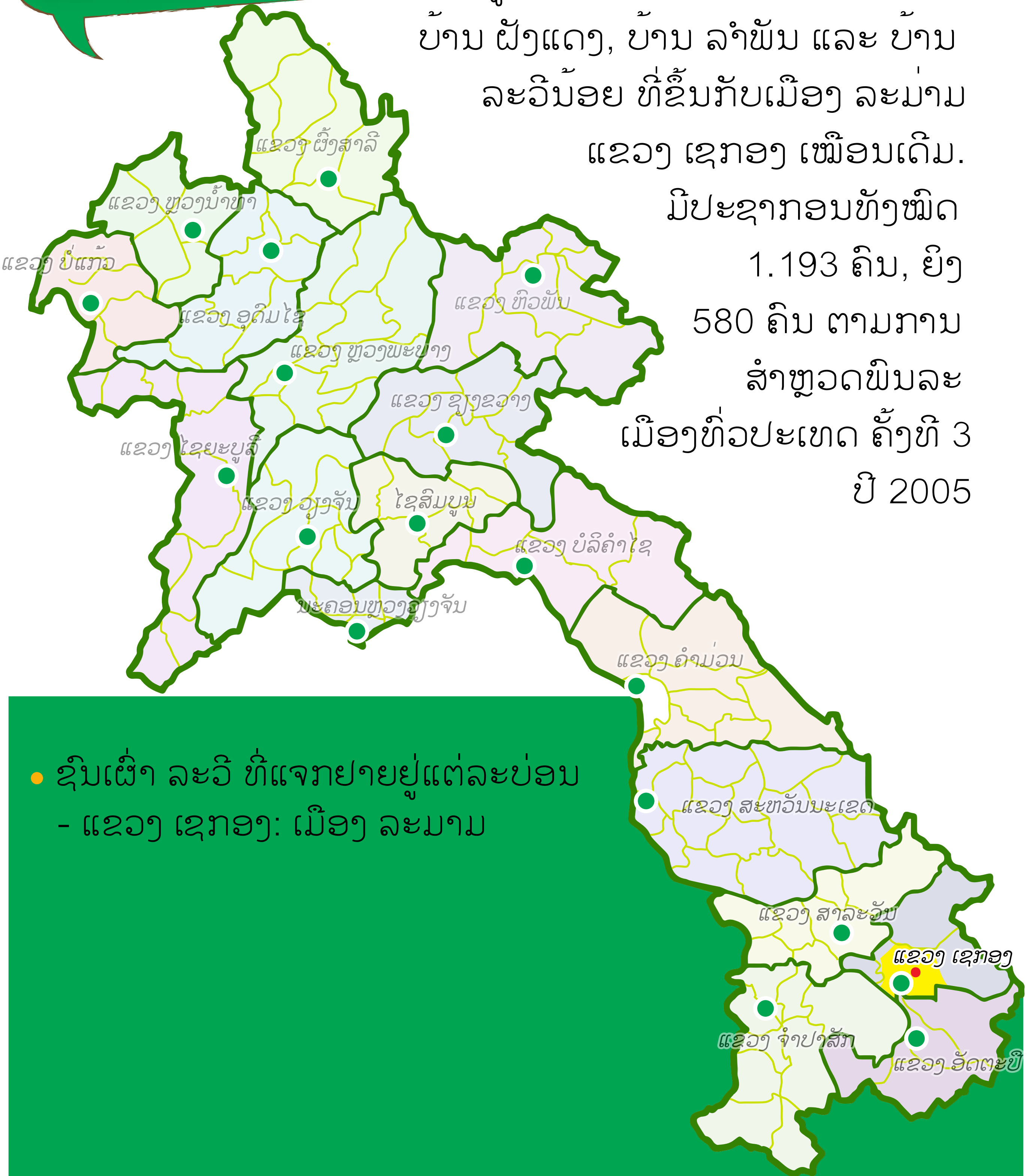

- ຊົນເຜົ່າ ລະວີ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ
  - ແຂວງ ເຊກອງ: ເມືອງ ລະມາມ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ສະໄໝກ່ອນສັກດີນາສະຫຍາມໄດ້ເຂົ້າມາຮຸກຮານປະເທດລາວເຮົາ. ຊົນເຜົ່າ ລະວີ ແມ່ນໄດ້ຕັ້ງຫຼັກປັກຖານຢູ່ເມືອງ ດາກຈຶງ ຮ່ວມກັບຊົນເຜົ່າ ຕຣຽງ ແລະ ກໍມີກົກເຄົ້າເຫງົ້າກໍອັນດຽວ ກັນກັບຊົນເຜົ່າ ຕຣຽງ. ພາຍຫຼັງກອງທະຫານສັກດີນາ ສະຫຍາມ ກວາດລ້າງພວກເຂົາເຈົ້າໄປຢູ່ເມືອງ ສະຫຍາມ ຊົ່ວໄລຍະໜຶ່ງແລ້ວກໍຄືນ ມາຕັ້ງຫຼັກປັກຖານຢູ່ປະເທດລາວແຄມຫ້ວຍລະວີ ທີ່ຂຶ້ນກັບເມືອງ ລະມ່າມ ແຂວງເຊກອງ ເປັນເວລາເຫິງນານພໍສົມຄວນ. ຊຶ່ງໃນໄລຍະທີ່ພວກຜູ່ຄົນຢູ່ທ້ອງຖິ່ນທ່ຽວໄປມາກໍເລີຍເອີ້ນພວກຕັ້ງພູມລໍາເນົາລຽບຕາມແຄມຫ້ວຍດັ່ງກ່າວວ່າ: ພວກລະວີ ໃນທີ່ສຸດພວກເຂົາເຈົ້າກໍໄດ້ຂະໜານນາມຕົນເອງວ່າເປັນຊົນເຜົ່າ “ລະວີ” ຈົນເທົ່າທຸກວັນນີ້.

ພາບໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ເຊກອງ

ຕາມແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃຫ້ຮູ້ວ່າ: ໃນສະໄໝທີ່ທະຫານສັກດີນາສະຫຍາມກວາດລ້າງຄົນ ຕຣຽງ ຢູ່ເມືອງ ດາກຈຶງ ນັ້ນໄປຢູ່ປະເທດສະຫຍາມ ໄດ້ຖືກການມອບໝາຍໃຫ້ເຝົ້າຮັກສາ ແລະ ຮັບໃຊ້ເຈົ້າຊີວິດແຫ່ງເມືອງ ສະຫຍາມ ສະໄໝນັ້ນ. ໃນເວລານັ້ນວີຂອງເຈົ້າຊີວິດແຫ່ງເມືອງ ສະຫຍາມ ເສຍຫາຍ ຊອກຫາແນວໃດກໍບໍ່ພົບ, ເລີຍຕູ່ຫາວ່າ: ພວກຊາວ ຕຣຽງ ລັກວີຂອງຕົນ ແລະ ສັ່ງໃຫ້ເສນາອາມາດທຸບຕີ, ທໍລະມານພວກເຂົາເຈົ້າຢ່າງຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ. ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາເຈົ້າທົນບໍ່ໄດ້ ຈຶ່ງພາກັນລັກໂຕນໜີແລ້ວກໍມາຕັ້ງພູມລໍາເນົາລຽບ ຕາມແຄມນໍ້າ ຫ້ວຍລະວີ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ເມືອງລະມ່າມ ແຂວງ ເຊກອງໃນປັດຈຸບັນນີ້.

ສໍາລັບຊື່ເອີ້ນຂອງຊົນເຜົ່ານີ້ມີສອງຄວາມໝາຍຄື: ໜຶ່ງແມ່ນມາຈາກຊື່ຫ້ວຍທີ່ຊົນເຜົ່ານີ້ມາຕັ້ງຖິ່ນຖານບ້ານຊ່ອງຢູ່ ແລະ ສອງແມ່ນມາຈາກຄໍາທີ່ວ່າ: “ລັກວີ” ແຕ່ຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກ ແລະ ຊື່ທີ່ໃຊ້ໃນທາງລັດຖະການແມ່ນ ຊົນເຜົ່າ “ລະວີ”.

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ລະວີ

ການດໍາເນີນຊີວິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ອາຊີບຕົ້ນຕໍຂອງຊົນເຜົ່າ ລະວີ ແມ່ນຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າຈ້າວ. ນອກນັ້ນຍັງປູກພືດທີ່ມີທາດແປ້ງ, ພືດລົ້ມລຸກ, ພືດຕະກຸນຖົ່ວເປັນສໍາຮອງ. ຊົນເຜົ່ານີ້ມີມູນເຊື້ອໃນວິຊາຫັດຖະກໍາຈັກສານ, ຕີເຫຼັກເພື່ອຜະລິດເຄື່ອງໃຊ້ສອຍໃນຄອບຄົວ, ເຄື່ອງມືການຜະລິດ ແລະ ມີມູນເຊື້ອໃນການລ່າເນື້ອສັດປ່າ, ເກັບເດັດຜັກປ່າ, ຫາປາຕາມທໍາມະຊາດ, ເຮັດກະດົດ, ກະຕໍ່າ ແລະ ລ້ຽງສັດປະເພດຕ່າງໆ ຄື: ຄວາຍ, ໝູ, ໄກ່ ເພື່ອໄວ້ເຮັດຮີດຄອງ ແລະ ເປັນອາຫານກິນປະຈໍາວັນ.

ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ຜ່ານຂະບວນວິວັດແຫ່ງການຄົງຕົວ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວເປັນໄລຍະເວລາຫຼາຍສະຕະວັດມານີ້ກໍເຫັນວ່າຊົນເຜົ່າ ລະວີ ບໍ່ໄດ້ມີວັດທະນະທຳທີ່ເປັນເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າຕົນ. ເນື່ອງມາຈາກໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານວັດທະນະ ທຳຈາກຊົນເຜົ່າໃກ້ຄຽງເຊັ່ນ: ຊົນເຜົ່າ ຮ່າຮັກ ແລະ ຊົນເຜົ່າຕຣຽງ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຕັກນິກໃນການປຸກສ້າງເຮືອນ, ບໍ່ມີສາລາກວານຄືບ້ານຊົນເຜົ່າ ຕຣຽງ, ແຕ່ພັດມີຫຼັກສຳລັບຜູກຄວາຍທີ່ຂ້າໃນເວລາເຮັດຮີດຄອງ ຫຼື ເວລາລູກສາວຈະແຕ່ງດອງຢູ່ຕໍ່ໜ້າເຮືອນໃຜລາວ.

ຄັດຈາກປື້ມບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ

ພາບໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ເຊກອງ

ພາບໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ເຊກອງ

ພາບໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ເຊກອງ

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ໃນສະພາບສັງຄົມບໍ່ມີວັດທະນະທຳທີ່ເປັນຂອງຕົນເອງຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມທີ່ເປັນເອກະລັກຕົນ. ການນຸ່ງຫົ່ມບໍ່ວ່າຊາຍ ຫຼື ຍິງກໍແມ່ນຮຽນແບບ ແລະ ຄ້າຍຄືກັນກັບຊົນເຜົ່າ ຮ່າຣັກ, ຊົນເຜົ່າ ຕຣຽງ. ປັດຈຸບັນຍິ່ງເປັນການສະດວກໃນການຫາຊື້ຕາມທ້ອງຕະຫຼາດຄືກັນກັບຊົນເຜົ່າອື່ນໆ.

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ຊົນເຜົ່າ ລະວີ ມີຄວາມນິຍົມກິນເຂົ້າໜຽວ, ມັກກິນອາຫານປະເພດ: ລາບດິບ, ປີ້ງ, ຈີ່, ເອາະ ທີ່ມີລົດຊາດເຜັດ ແລະ ເຄັມ, ມັກດື່ມເຫຼົ້າເດັດ, ດື່ມນ້ຳດິບ, ສູບຢາເສັ້ນພັນດ້ວຍໃບຕອງກ້ວຍແຫ້ງ. ປັດຈຸບັນການກິນດື່ມກໍຍັງມີລັກສະນະທີ່ສືບທອດມາແຕ່ບັນພະບູລຸດ ແລະ ມີການປະຍຸກຂຶ້ນເປັນບາງປະເພດອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມເຊັ່ນ: ດື່ມນ້ຳຕົ້ມ, ດື່ມເບຍ, ສູບຢາທີ່ຜະລິດຈາກໂຮງງານ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ຄວາມເຊື່ອຖື

ໃນສັງຄົມຂອງຊົນເຜົ່າ ລະວີ ແມ່ນງ່າຍດາຍນັບແຕ່ສະໄໝກ່ອນຈົນເຖິງປັດຈຸບັນໃນຮອບວຽນປີໜຶ່ງເຂົາເຈົ້າຈະເຮັດພິທີກຳ ຫຼື ຮີດຄອງຄືເຮັດຮີດ "ຈ່ອງກະປຽວ". ໂດຍການຂ້າຄວາຍໃຫ້ຜີທີ່ຕົນນັບຖື ເຊັ່ນ: ຜີຫ້ວຍ, ຮອງ, ໜອງ, ບຶງ ມາກິນກ່ອນ ແລະ ພວກຍາດຕິພີ່ນ້ອງ, ໝູ່ເພື່ອນຈຶ່ງຄ່ອຍກິນຕາມຫຼັງ. ສ່ວນການເຮັດບຸນ ລະປືບນັ້ນແມ່ນພຽງແຕ່ເປັນການເອີ້ນຂວັນຂອງຜູ່ທີ່ລ່ວງລັບໄປແລ້ວໃຫ້ມາຢູ່, ມາກິນ, ມາດື່ມ. ແນໃສ່ໃຫ້ມີການເຄື່ອນໄຫວຄືກັນກັບໃນເວລາຍັງມີຊີວິດ ແລະ ຜູ່ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ໃຫ້ມີຄວາມສຸກທຸກປະການ.

ສິລະປະວັນນະຄະດີ

ດ້ານສິລະປະວັນນະຄະດີແມ່ນມີບົດຮ້ອງ, ທຳນອງເສບ, ມີກອນຂັບ, ກອນລຳ, ມີນິທານພື້ນເມືອງ, ຄຳຜະຫຍາ, ຄຳສຸພາສິດ ທີ່ມີລັກສະນະສ່ອງແສງເຖິງຄວາມອົດທົນຕໍ່ສູ້ກັບທຳມະຊາດ ແລະ ສັງຄົມທັງແມ່ນການຂັບທີ່ເປັນພາສາຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ພາສາປາກເວົ້າ

ພາສາປາກເວົ້າຂອງຊົນເຜົ່າ ລະວີ ໄດ້ຈັດເຂົ້າໃນໝວດພາສາມອນ-ຂະແມ, ບໍ່ມີຕົວໜັງສືຂຽນ, ມີພາສາປາກເວົ້າຊຶ່ງຄ້າຍຄືພາສາຂອງຊົນເຜົ່າ ຮ່າຣັກ ແລະ ພາສາຂອງຊົນເຜົ່າ ຕຣຽງ.

ການສົມທຽບ
ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ລະວິ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາ ລະວິ
01	ສະບາຍດີ	ສະບາຍເຣາະ
02	ໂຊກດີ	ປີຫາຣາເຣາະ
03	ຂອບໃຈ	ຂໍອຳຈາຍ
04	ຂໍໂທດ	ລາມອມລາວ
05	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ໄມເຈາະມໍ ?
06	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ໄມປີມມໍ ?
07	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ?	ໄມຈ່ອງແວະ ?
08	ລາກ່ອນ	ເຈີນອຣ/ເຈີກໂຢະ
09	ພົບກັນໃໝ່	ພະນະອຳນາວ
10	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ຢີພໍ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ເຊກອງ